Maa- ja metsätalousministeriö Neuvostoraportti EU/12/2023-MMM-11

Muroma Hanna, Hörman Ari, Kallio Matias, Ratasvuori Heta, Halonen Timo

23.3.2023

Maatalous- ja kalastusneuvoston 20.3.2023 neuvostoraportti

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 20.3.2023

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontui 20.3.2023 Brysselissä.

Komissaari (Sinkevičius) esitteli komission tulevaisuuteen katsovan kalastuspaketin, joka sisälsi kolme tiedonantoa ja yhden raportin. Asiasta käytiin pitkä keskustelu. Jäsenvaltiot tukivat paketissa esitettyjä tavoitteita mutta toivat esille puutteita, jotka voivat estää esitettyihin tavoitteisiin pääsemisen. Erityisesti meriekosysteemien suojelua ja ennallistamista koskevan toimintasuunnitelman vaikutusten arviointia pidettiin puutteellisena. Lisäksi energiasiirtymän vauhdittamiseksi vaadittiin lainsäädäntömuutoksia yhteisen kalastuspolitiikan ns. perusasetukseen sekä meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevaan asetukseen. Neuvosto laatii pakettia koskevat päätelmät kesäkuussa.

Keskustelussa markkinatilanteesta komissio kertoi suunnittelevansa tukea maatalouden kriisivarauksesta kolmelle Ukrainan naapurivaltiolle. Näiden valtioiden sisämarkkinoille on aiheutunut häiriötä Ukrainasta tulevasta tuonnista, kun osa kolmansiin maihin tarkoitetusta viljasta ja öljykasveista on jäänyt valtioiden sisäisille markkinoille. Monet jäsenvaltiot ilmaisivat ymmärtävänsä Ukrainan naapurivaltioiden ongelmia, mutta kannattavansa maatalouden kriisivarauksen kohdentamista tasapuolisesti muillekin jäsenvaltioille.

Keskustelussa kauppaan liittyvistä maatalouskysymyksistä useat jäsenvaltiot toivat esiin, että EU:n kilpailukyvystä tulee pitää huolta vapaakauppasopimusneuvotteluissa. Monet jäsenvaltiot Suomi mukaan lukien pyysivät komissiolta päivitettyä arviota vapaakauppasopimusten kumulatiivisista taloudellisista vaikutuksista. Komissio on tällä hetkellä työstämässä päivitettyä vaikutusarviota.

Maatalousministerit kävivät napakan keskustelun ennallistamisasetuksen maa- ja metsätalouskohdista. Jäsenvaltioiden puheenvuoroja yhdisti tarve etsiä tasapainoa kunnianhimoisten tavoitteiden ja käytännön toteuttamisen välillä jäsenmaiden erityispiirteet ja ruokaturva huomioiden. Suomen tavoin moni jäsenmaa korosti joustavuuden merkitystä asetuksen soveltamisessa ja nosti esille huolen asetusehdotuksen kustannuksista. Useampi jäsenmaa tuki puheenjohtajavaltion esitystä joustavammasta lähestymistavasta metsäindikaattoreihin. Puheenjohtajavaltion mukaan on tarpeen käsitellä lisää erityisesti turvemaiden vettämiseen liittyviä kohtia.

Lisäksi muissa asioissa käsiteltiin muun muassa maaryhmän (LT, LV ja PL) esille nostamaa tiedotusasiaa koskien EU:n ja Marokon välistä kalastuskumppanuussopimusta. Tietyt jäsenvaltiot ilmaisivat huolensa kalastuksen tulevaisuudesta Marokon alueella.

Seuraava maatalous- ja kalastusneuvosto järjestetään 25.4.2023 Luxemburgissa.

1. Esityslistan hyväksyminen (7275/23)

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 7275/23 mukaisesti.

2. A-kohtien hyväksyminen (7371/23)

A-kohdat hyväksyttiin ilman keskustelua.

3. Kalastuspaketti (Ratasvuori, Halonen) (7207/23, 6716/23 + COR 1, 6689/23 + COR 1, 6690/23 + COR 1, 6691/23 + COR 1)
Komissio esittelee
Keskustelu

Komissaari (Sinkevičius) esitteli komission neljästä asiakirjasta muodostuvan kokonaisuuden. Paketilla on tarkoitus tunnistaa ensimmäisiä askeleita alan kehittämisessä ja komissaari pyysi kaikkia sitoutumaan siihen. Kestävästi kalastettujen kalakantojen määrää on pystytty lisäämään ja EU:n laivasto on ollut tuottava kriiseistä huolimatta. Ala kuitenkin tarvitsee vakautta ja toimenpiteet pitää toteuttaa yhdessä. Tämän vuoksi yhteisen kalastuspolitiikan tiedonannossa ehdotetaan uutta kalastus- ja valtamerisopimusta. Yksi sektorin kohtaamista haasteista on meriekosysteemien heikentyminen. Meriekosysteemien suojelua ja ennallista koskevalla toimintasuunnitelmalla pyritään turvaamaan kestävä kalastus pitkällä aikavälillä. Toimintasuunnitelmalla ei haluta antaa pelkästään uusia velvoitteita, vaan toimeenpanna jo olemassa olevia. Komissaari piti tärkeänä kestävään ja terveelliseen meriympäristöön investoimista. Tarvitaan uusia tarkoitusperäisiä ratkaisuja, innovointia ja reilu siirtymä, joka ottaa huomioon sektorin tarpeet. Komissaari rohkaisi kaikkia sidosryhmiä lähtemään mukaan. Energiasiirtymää koskevassa toimintasuunnitelmassa keskitytään energiatehokkuuteen ja puhtaampiin voimanlähteisiin. Tavoitteena on hiilineutraalisektori. Tiedonannossa tarkastellaan myös vihreän siirtymän esteitä ja parhaita käytäntöjä. Yhteistä markkinajärjestelyä koskevasta tiedonannosta komissaari nosti esiin kilpailukyvyn ja avoimuuden. Komissaari toi esille, ettei ole enää aikaa hukattavissa. Komissaari mainitsi myös lopuksi, että sosioekonomisia asioita ei voi unohtaa ja vastauksena siihen on modernit digitaaliset järjestelmät.

Puheenjohtajavaltio oli ehdottanut neuvostossa käytävän keskustelun pohjaksi kolme kysymystä: a) Mitkä ovat tulevaisuutta silmällä pitäen ensisijaiset prioriteettinne EU:n kalastus- ja vesiviljelyalan kestävyyden ja selviytymiskyvyn kannalta, ottaen huomioon myös nykyinen geopoliittinen tilanne? b) Mitkä ovat mielestänne keskeiset tekijät komission paketissa ehdotettujen toimien kannalta? c) Keskeinen osa komission pakettia on yhteistyön tiivistäminen kaikkien sidosryhmien kanssa mahdollisen kalastus- ja merisopimuksen sekä energiasiirtymää koskevan kumppanuuden kautta. Mikä on teidän näkemyksenne tällaisesta kaikki toimijat kattavasta yhteistyöstä jäsenvaltion näkökulmasta?

Kaikki jäsenvaltiot pitivät puheenvuoron. Yleisesti ottaen kaikki kannattivat paketissa esitettyjä tavoitteita. Jäsenvaltiot olivat kuitenkin huolissaan ruokaturvasta ja toivat esille, että esitetyt aikataulut ovat liian kunnianhimoisia ja että etenkin meriekosysteemin suojelun ja ennallistamisen osalta pohjatroolauskielto vaatisi räätälöityjä ratkaisuja ja tarkempaa vaikutusten arviointia. Monet jäsenvaltiot nostivat esille EU:n riippuvuuden tuontituotteista ja sen, että kolmannet maat eivät noudata samoja sääntöjä EU maiden kanssa. Energiasiirtymää pidettiin tärkeänä. Moni jäsenvaltio toi esille tarpeen arvioida, että nykyisten lainsäädännön rajoitusten toimivuutta (kalastuskapasiteetin ja moottoritehon rajoitukset sekä rahoitusehdot) ja käytettävissä olevan rahoituksen riittävyyttä suhteessa alan vihreän siirtymän edellyttämien toimien toteuttamiseen nähden. Pari jäsenvaltiota toi esille, ettei paketissa oltu lainkaan huomioitu brexitin vaikutuksia yhteiseen kalastuspolitiikkaan. Sisämaa jäsenvaltiot nostivat esille vesiviljelyn tärkeyden. Yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevaa raporttia ei juurikaan kritisoitu.

Suomi toi puheenvuorossaan esille, että yhteisen kalastuspolitiikan tiedonannossa esitetyt linjaukset avoimuuden lisäämisestä, alueellistamisen jatkamisesta, tieteen merkityksestä ja kalakantojen enimmäistuotosta ovat oikeansuuntaisia. Meriekosysteemien suojeluun liittyvän toimintasuunnitelman

osalta Suomi piti toimenpiteitä tärkeinä mutta korosti tieteellisen neuvon merkitystä toimenpiteiden pohjaksi ja monipuolisten vaikutusarviointien tekemistä. Suomi toi esille, että alan energiasiirtymän vauhdittaminen on prioriteetti ja edellytykset sille täytyy varmistaa sääntömuutoksin.

4. Markkinatilanne erityisesti Ukrainaan kohdistetun hyökkäyksen jälkeen (Muroma) (7304/23)
Komission ja jäsenvaltioiden tiedotusasia
Keskustelu

Asiakohdan yhteydessä käsiteltiin komission tiedotusasia sianlihaa käsittelevän eurooppalaisen mietintäryhmän raportista sekä Latvian ja Liettuan tiedotusasia EU-tason kiireellisten toimenpiteiden tarpeesta maitoalan kriittisen tilanteen vakauttamiseksi.

Puheenjohtajavaltio Ruotsi oli esittänyt kaksi kysymystä neuvoston keskusteluun.

1. Mitä jäsenvaltiot näkevät nykyisen markkinatilanteen perusteella erityisinä ongelmina lyhyellä aikavälillä yksittäisille toimialoille ja minkälaisin toimenpitein niihin voitaisiin puuttua? Lisäksi millaisia haasteita jäsenvaltiot näkevät keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä?

2. Mitkä sianliha-alan reflektioryhmän johtopäätökset ovat erityisen tärkeitä ottaa huomioon? Onko olemassa hyviä esimerkkejä, joita voisitte jakaa niistä toimenpiteistä, joita aiotte tai olette ottaneet käyttöön jäsenvaltioille osoitettujen suositusten johdosta?

Komissaari Wojciechowski kävi läpi markkinatilannetta. Energian hinnan ja lannoitepulan pelättiin aiheuttavan merkittäviä häiriöitä sektorille, mutta hinnat ovat laskeneet. Ukrainan ja Venäjän välistä Mustanmeren viljasopimusta on jatkettu. Komissaarin mukaan myös solidaarisuuskaistojen toimintaa tulee jatkaa. Ukrainasta tuleva tuonti vaikeuttaa kuitenkin Ukrainan naapurivaltioiden sisäistä markkinatilannetta. Komissio on tehnyt kattavan arvion vaikutuksista, joita tilanne on aiheuttanut viljelijöille. Tilanne on laskenut etenkin viljan ja öljykasvien hintoja Ukrainan naapurivaltioissa. Komissio ehdottaa pientä osaa maatalouden kriisivarauksesta käytettäväksi Puolan, Romanian ja Bulgarian tukemiseen. Näin kriisivarauksesta jäisi vielä varoja käytettäväksi muihin, esimerkiksi eläintauteihin, liittyviin ongelmiin.

Komissaari kertoi eri sektorien tilanteesta. Viljamarkkinat ovat palaamassa normaalimpaan tilanteeseen. Tuotantopanosten hinnat ovat haaste, vaikka energian ja lannoitteiden hinnat ovatkin laskeneet. Elintarvikeinflaatio on vaikuttanut kansalaisten ostovoimaan. Viinisektori on vaikeuksissa johtuen rakenneongelmista ja punaviinin laskeneesta kysynnästä. EU:n alueella on menossa seitsemäs lintuinfluenssa-aalto, jolla on vaikutusta myös vientiin tiettyjen kauppakumppaneiden kanssa. Maitosektorilla nähdään korjausta markkinoilla kahden vuoden hintojen nousun jälkeen ja hinnat ovat laskeneet.

Komissaari kiitti sianliha-alan reflektioryhmän työhön osallistuneita. Ryhmän raportti sisältää 26 suositusta jotka kattavat kaikki kolme kestävyyspilaria. Kestävämpi sianlihantuotanto tulisi olla prioriteetti koko sektorille. Komissaari Wojciechowski on lähettänyt eläinten hyvinvointiin liittyvät suositukset komissaari Stella Kyriakidekselle. Komissaari sanoi luottavansa, että kaikki tekevät parhaansa, jotta sianlihan tuotannosta saataisiin kestävämpää ja kriisinkestävämpää.

Latvia esitteli tiedotusasian maitosektorin kriittisestä tilanteesta Latviassa. Maidon hinta on laskenut huomattavasti ja kehityksen ennustetaan jatkuvan kesään saakka. Suuri osa tiloista on pieniä tai keskisuuria tuottajia. Nykyisillä hinnoilla ei voida kattaa tuotantokustannuksia. Viime vuonna inflaatio oli Latviassa 6 prosenttia ja markkinat eivät pysty itse vakautumaan haasteellisessa tilanteessa. Latvia on käyttänyt kaikki käytettävissä olevat keinot tilanteeseen vastaamiseksi. Seuraavaksi tulisi Latvian mukaan käyttää maatalouden kriisivarausta tilanteen korjaamiseksi ja rasvattoman maitojauheen ja voin interventiohintoja tulisi nostaa. Latvia painotti, että myös muille kuin Puolalle, Romanialle ja Bulgarialle tulisi kohdentaa tukea kriisivarauksesta.

Keskustelussa monet jäsenvaltiot osoittivat ymmärtävänsä Ukrainan naapurivaltioiden haasteita, mutta usea jäsenvaltio oli sitä mieltä, että kriisivarauksen tuki tulisi kohdistaa tasapuolisemmin jäsenvaltioiden

kesken. Myös Suomi totesi puheenvuorossaan, että kriisivarauksen käytön tulisi olla mahdollisimman joustavaa ja kansallinen lisäosa tulisi sallia aiemman päätöksen tavoin. Ne Ukrainan rajavaltiot, joille komissio ei ole kohdentamassa tukea, kyseenalaistivat komission päätöksen.

Jäsenvaltiot toivat esiin haasteita markkinoilla. Haasteita ilmoitettiin muun muassa maidon, hedelmien ja vihannesten sekä viinin tuotannossa. Jotkut jäsenvaltiot toivat esiin myös haasteita liittyen rehun, energian ja lannoitteiden hintoihin. Suomi kertoi ongelmista naudanliha-alalla ja maitosektorilla. Pari jäsenvaltiota kertoi lintuinfluenssan olevan haaste siipikarjasektorille. Lisäksi pari jäsenvaltiota kaipasi komissiolta analyysia ja kantaa siitä, mitä vaikutuksia on Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksellä kieltää neonikotinoidien käyttö siementen peittauksessa.

Jäsenvaltiot suhtautuivat myönteisesti sianliha-alan reflektioryhmän raporttiin ja ryhmän suosituksiin. Jäsenvaltiot pitivät tärkeinä tekijöinä muun muassa tuottajien kilpailukyvyn parantamista, bioturvallisuutta sekä eläinten hyvinvointia.

Komissaari Wojciechowski vastasi jäsenvaltioiden kommentteihin. Hän kertoi, että syy, miksi komissio ehdottaa tukea Puolalle, Romanialle ja Bulgarialle ei ole hintojen lasku, vaan varastokapasiteetti. Näissä valtioissa varastot ovat täynnä ja viljelijät eivät kykene myymään tuotteitaan. Ukrainan viljasadon odotetaan laskevan tänä vuonna verrattuna viime vuoteen, joten tänä vuonna vientipaine ei ole yhtä suuri kuin aiemmin.

Komissio ymmärtää Latvian ja Liettuan huolia, mutta komissaari totesi, ettei kyseessä kuitenkaan ole sellainen kriisitilanne, johon komissio puuttuisi. Komissio seuraa tilannetta, mutta ei suunnittele kohdentavansa kriisivarauksesta tukea Latvialle ja Liettualle.

Komissaari kertoi, että komissio on tekemässä analyysia Euroopan unionin tuomioistuimen päätöksestä kieltää neonikotinoidien käyttö.

Puheenjohtaja päätti keskustelun toteamalla, että markkinoiden tilanne näyttää melko vakaalta, vaikka joillain sektoreilla on yhä ongelmia. Puheenjohtaja sanoi olevansa tietoinen Ukrainasta tulevan tuonnin vaikutuksista Ukrainan naapurivaltioille ja sanoi maatalousvarannon olevan käytettävissä Ukrainan kolmelle naapurivaltiolle. Neuvosto on huomioinut komission antamat tiedot ja valtuuskuntien puheenvuorot, sekä muiden asioiden asiakohdat maitosektorin kriisistä ja sianliha-alan reflektioryhmän raportista.

5. Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset (Muroma) (7279/23)
Komission tiedotusasia
Keskustelu

Asiakohdan yhteydessä käsiteltiin Itävallan tiedotusasia EU:n ja Mercosurin välisen assosiaatiosopimuksen neuvottelemisesta ja vaikutuksista maatalouteen.

Puheenjohtaja avasi keskustelun. Keskustelua käydään puheenjohtajan toimittaman asiakirjan pohjalta.

Komissaari Janusz Wojciechowski kertoi tilanteesta. Komissio työstää tällä hetkellä arviota koskien kauppasopimusten kumulatiivisia vaikutuksia EU:n maataloussektorille. Edellinen vastaava arvio on julkaistu 2021.

Neuvottelut Australian kanssa ovat vauhdittuneet ja saataneen päätökseen kesällä. Australialla on kunnianhimoiset neuvottelutavoitteet EU:n kannalta herkkien tuotteiden, kuten naudan- ja lampaanlihan, sokerin ja riisin osalta.

EU:n ja Mercosur-maiden välinen alustava kauppasopimus sisältää useita suojaelementtejä herkkiä maataloustuotteita koskien. Sopimus on sovittu vuonna 2019, mutta sitä ei ole vielä hyväksytty neu-

vostossa ja parlamentissa. Sopimus sisältää huolellisesti määritellyt suojalausekkeet. Komissio neuvottelee Mercosur-maiden kanssa oikeudellisesta välineestä, jonka tavoitteena on käsitellä tuotteita, jolla on yhteys metsäkatoon, sekä ilmastoon liittyviä kysymyksiä.

Chilen kanssa tehtyyn kauppasopimukseen tehdään juridisia tarkistuksia ja komissio toivoo, että sopimus voitaisiin allekirjoittaa ja sen ratifiointi voisi alkaa syksyllä. Sopimuksella parannetaan EU:n maataloustuotteiden pääsyä Chilen markkinoille. Chilestä EU:hun tulevien tuotteiden suhteen ei sovelleta täydellistä vapauttamista unionin kannalta herkimpien tuotteiden osalta, kuten liha, tietyt hedelmät ja vihannekset sekä oliiviöljy.

Intian kanssa aloitettiin neuvottelut uudelleen vuonna 2022. Tähän mennessä on käyty neljä neuvottelukierrosta.

Maataloustuotteiden kauppa USA:n kanssa on lisääntynyt. USA:n ja EU:n välillä on kiista koskien USA:n espanjalaisille oliiveille asettamia tasoitus- ja polkumyyntitulleja.

Ukrainan vienti EU:hun kasvoi 11,5 miljardiin euroon vuonna 2022. Komissio on ehdottanut, että Ukrainasta tulevan tuonnin tullivapautuksia jatkettaisiin vuodella. Komissio on kuunnellut jäsenvaltioiden huolia siitä, miten tullivapautukset vaikuttavat tietyille sektoreille ja tätä varten otetaan käyttöön valvontamekanismi, jolla pyritään estämään haittavaikutukset herkille sektoreille. Jos Ukrainasta peräisin olevien tuotteiden tuonnista aiheutuu haittaa samankaltaisten tai suoraan kilpailevien tuotteiden markkinoihin unionissa, komissio voi ottaa uudelleen käyttöön kyseisen tuotteen tuontiin muutoin sovellettavat tullit antamalla täytäntöönpanosäädöksen.

Tulevasta G7 -kokouksesta odotetaan kunnianhimoista julkilausumaa. WTO:ssa keskustelut ovat alkaneet maatalousneuvotteluissa pitäen silmällä 13. ministerikokousta, joka järjestetään Abu Dhabissa 26.2.2024.

Itävalta esitteli muiden asioiden kohdan koskien EU:n ja Mercosurin kauppasopimuksen neuvotteluita ja maatalousvaikutuksia. Itävalta esitti huolen siitä, että EU:n maatalousmarkkinoita avataan yhä laajemmin ilman, että on päivitetty tutkimusta kauppasopimusten kumulatiivisista vaikutuksista. Kauppasopimuksessa tulisi myös panostaa kestävyyteen. Kun ajatellaan tuontia Mercosur-maista, EU:n tuotteet joutuvat ahtaalle etenkin naudanliha- ja siipikarjapuolella. Komissio ei ole antanut riittäviä vastauksia koskien Mercosur-sopimuksen tuontivalvontaa, kilpailutukia ja kahdenvälisiä suojalausekkeita liittyen tuonnin ennakoituun kasvuun ja mahdollisiin kilpailuvääristymiin. Itävalta painotti, että EU:n velvollisuutena on suhtautua torjuvasti Mercosur-sopimuksen solmimiseen.

Keskustelussa muutama jäsenvaltio kertoi tukevansa Ukrainasta tulevien maataloustuotteiden tullivapautusten jatkamista ja muutama jäsenvaltio huomautti, että tullipoikkeusten jatkamisesta seuraavia taloudellisia vaikutuksia on seurattava tarkasti, ettei tullivapautuksista aiheudu vahinkoa sisämarkkinoille.

Muutama jäsenvaltio nosti esiin, että vapaakauppasopimuksissa kauppakumppaneilta tulisi vaatia samanlaisia ehtoja kuin EU:n tuottajilta, jotta voidaan pitää huolta EU:n kilpailukyvystä. Usea jäsenvaltio nosti kilpailukyvystä huolehtimisen tärkeyden esiin puheenvuorossaan. Jotkin jäsenvaltiot toivat esiin, että kauppasopimusneuvotteluissa offensiivisten ja defensiivisten neuvottelukärkien kohdalla tulisi löytää tasapaino. Suomi nosti monen muun maan tavoin esiin sen, että arvio kauppasopimusten kumulatiivisista taloudellisista vaikutuksista olisi päivitettävä. Osa jäsenmaista painotti kestävän kehityksen huomioimista kauppasopimuksissa.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen sanoen, että kauppaneuvotteluille on saatu tukea. On tärkeää, että EU:ssa on kestävät tuotantometodit. On myös tärkeää näyttää edelleen, että EU tukee Ukrainaa sodan alla. Offensiiviset ja defensiiviset toimet nousivat esiin keskustelussa. Herkkien sektoreiden turvaamista ja maantieteellisten merkintöjen suojaamista tulee jatkaa. Seuraavassa kokouksessaan Eu-

rooppa-neuvosto keskustelee EU:n kilpailukyvystä, sisämarkkinoista ja taloudesta. Neuvosto on keskustellut siitä, miten sopimukset neuvotteluineen etenevät. Neuvosto on kuullut jäsenvaltioiden puheenvuorot ja komission vastaukset.

Muut asiat

Kalastus

6. a) EU:n ja Marokon välisen kalastuskumppanuussopimuksen pöytäkirjan tulevaisuus (Ratasvuori) (7107/23)
Latvian, Liettuan ja Puolan valtuuskuntien tiedotusasia

Liettua esitteli asian. Kalastuspaine Marokon alueella lisääntyy ja olisi tärkeää saada uusi kalastussopimuspöytäkirja aikaiseksi. Nykyinen sopimus on päättymässä kesällä ja olisi tärkeää ryhtyä toimiin ajoissa. Liettua toivoi myös, että asian etenemisestä kerrottaisiin mahdollisimman nopeasti. Joukko jäsenvaltioita tuki aloitetta ja painottivat asian tärkeyttä kalastuslaivastolle. Yksi jäsenvaltio piti tärkeänä, että myös Länsi-Saharan väestö hyötyy sopimuksesta.

Komissio kertoi tekevänsä parhaansa mutta piti kalastuksen keskeytystä kuitenkin välttämättömänä. Keskusteluja Marokon kanssa on käyty ja uuden pöytäkirjan neuvotteluja on valmisteltu. Komissio haluaa kuitenkin ottaa huomioon tuomioistuimen ratkaisut. Komissio toi esille, että myös muita ratkaisuja on tarkasteltava, kuten sopimusta Mauritanian kanssa. Komissio kertoi, että Marokolla on ollut rinnakkainen sopimus pienten pelagisten lajien kalastamisesta Venäjän ja Kiinan kanssa.

Maatalous

b) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely) (Kallio) (7401/23)

Asetus luonnon ennallistamisesta: maa- ja metsätalousnäkökohdat
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Maatalousministerit keskustelivat neuvoston muiden asioiden alla luonnon ennallistamista koskevan asetusehdotuksen maa- ja metsätalousnäkökohdista. Kullekin jäsenvaltiolle oli varattu kahden minuutin puheaika, jossa pyydettiin kommentoimaan erityisesti ennallistamisasetuksen maataloutta koskevia indikaattoreita, turvemaiden vettämistä koskevia vaatimuksia sekä tärkeimpiä maa- ja metsätalousnäkökohtia.

Puheenjohtajavaltio Ruotsi alusti keskustelun todeten luonnon heikkenemisen olevan suuri ongelma monille jäsenvaltioille. Tähän haetaan maa- ja metsätaloussektorin osalta keinoja mm. lisäämällä orgaanista hiiltä kivennäismaissa, vettämällä turvemaita ja parantamalla metsien tilaa. Puheenjohtajavaltion mukaan jäsenvaltiot ovat huolissaan kahden vuoden määräajasta kansallisten ennallistamissuunnitelmien toimittamiseksi komissiolle sekä seuranta- ja raportointivaatimusten tiheydestä. Puheenjohtajavaltio kertoi esittäneensä metsäindikaattoreista lyhyempää listaa EU-tason yhteisistä indikaattoreista sekä erillistä listaa indikaattoreista, josta jäsenvaltiot voivat valita itsellensä sopivat indikaattorit, minkä avulla voitaisiin ottaa jäsenmaiden erityispiirteet paremmin huomioon. Puheenjohtajavaltio vakuutti löytävänsä neuvotteluissa oikean tasapainon ilmastonmuutoksen torjunnan, elintarviketuotannon turvaamisen ja eri jäsenvaltioiden erityisolosuhteiden huomioimisen välillä erityisesti, kun kyse on ojitettujen turvamaiden ennallistamisesta. Puheenjohtajavaltio totesi monen jäsenmaan jo vaatineen lisää rahoitusta toimenpiteisiin ja johdonmukaisuutta EU:n yhteisen maatalouspolitiikan kanssa erityisesti in-

dikaattoreiden osalta. Puheenjohtajavaltion tavoitteena on saavuttaa neuvoston yleisnäkemys kesäkuun loppuun mennessä. Euroopan parlamentin kannan odotetaan valmistuvan aikaisintaan heinäkuussa.

Ympäristökomissaari Virginius Sinkevicius kiitti maatalousministereitä siitä, että he osallistuvat ennallistamista koskevaan keskusteluun. Komission mukaan EU on sitoutunut kunnianhimoisiin ennallista koskeviin kansainvälisiin tavoitteisiin osana Montrealin sopimusta, joiden saavuttamisessa voidaan onnistua vain, jos pidetään kiinni komission esityksen mukaisesta kunnianhimon tasosta. Sinkevicius kuvasi ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemistä suureksi uhaksi elintarviketuotannolle, mistä viime vuosien kuivuus on esimerkki. Ennallistamisasetus vahvistaisi maatalouden ja ekosysteemien toimintaedellytyksiä. Sinkeviciuksen mukaan kustannukset nousevat yhä korkeammaksi, jos ennallistamistoimia ei tehdä. Komissaari mainitsi monivuotisen rahoituskehyksen, LIFE-ohjelman, koheesiorahastot, yhteisen maatalouspolitiikan ja kalastusrahastot eri rahoituslähteinä ennallistamistoimille yksityisten varojen lisäksi. Komissaari mainitsi turvemaiden vettämisen olevan vaikea tietyille maille, minkä vuoksi komissio on huomioinut jo esityksessään tähän liittyviä joustoja.

Lähes kaikki jäsenvaltiot käyttivät keskustelussa puheenvuoron. Jäsenvaltioiden puheenvuoroja yhdisti tarve etsiä tasapainoa kunnianhimoisten tavoitteiden ja käytännön toteuttamisen välillä jäsenmaiden erityispiirteet huomioiden. Jäsenmaiden puheenvuoroissa nostettiin laajasti esille ruokaturvan ja maataloustuotannon kannattavuuden merkitys. Useampi jäsenmaa nosti esille huolet asetusehdotuksen vaikutuksista maa- ja metsätalouden ja kalastuksen kilpailukyvylle. Jäsenmaat painottivat taloudellisen, ekologisen ja sosiaalisen kestävyyden huomioimista ennallistamista koskevien tavoitteiden ja keinojen asettamisessa. Lisäksi pitäisi olla koherentti olemassa olevan muun lainsäädännön, kuten CAPin, kanssa. Riittäviä siirtymäaikoja ja käsittelyaikoja toivottiin asetuksen soveltamiseen. Useampi jäsenvaltio korosti maa- ja metsänomistajien oikeuksien merkitystä. Maataloutta koskevia indikaattoreita toivottiin yhteneväiseksi yhteisen maatalouspolitiikan kanssa. Indikaattorien seurattavuuden merkitystä korostettiin.

Suomi painotti monen muun jäsenmaan tapaan luonnon köyhtymisen pysäyttämisen tärkeyttä sekä laajan joustavuuden merkitystä, sillä asetusehdotuksen kohteena olevat luontoympäristöt ja yhteiskunnat eroavat toisistaan eri puolilla EU:ta.

Suomi totesi asetusehdotuksen kustannusten olevan Suomelle asukasta kohden suurimmat EU:ssa, mihin on saatava muutos. Moni muukin jäsenmaa nosti esille huolet ennallistamisehdotuksen kustannuksista, ja huolia kuultiin myös sen aiheuttamista rajoituksista maankäytölle. Jäsenmaat korostivat laajasti, että rahoitusta on etsittävä yhteisen maatalouspolitiikan rahoituslähteiden ulkopuolelta. Viljelijöille aiheutuvien menetysten kompensoimista vaadittiin useassa puheenvuorossa ja vaatimusten kiristyessä edellytettiin myös lisää rahoitusta.

Suomi painotti joustojen merkitystä turvemaiden vettämistä koskeviin sääntöihin, mitä laaja joukko jäsenmaita tuki. Suomen mukaan noin 10 % Suomen viljellystä peltopinta-alasta on turvemailla, joten asetusehdotus tulisi vaikuttamaan merkittävästi maataloustuotantoon monilla alueilla. Turvemaiden ennallistamisen ja vettämisen tavoitteiden saavuttamisen kannalta on tärkeää, että mukaan voidaan laskea joustavasti myös turvetuotantoalueita ja rajoitetusti muita alueita, jotta ruoantuotanto voidaan turvata.

Jäsenmaat toivoivat lisätietoa turvemaiden uudelleen vettämisestä. Suomi korosti, että kokemusperäistä tietoa turvemaiden uudelleen vettämisestä on vain vähän, vaikka asiaa tutkitaan ja käynnissä on pilottiprojekteja. Muutama jäsenmaa nosti esille huolen, että uudelleenvettäminen ei vähennä päästöjä tai voi hidastaa vihreää siirtymää ja vaikeuttaa LULUCF-tavoitteisiin pääsemistä. Eräs jäsenmaa nosti esille turpeen käytön merkityksen kasvualustana EU:n ruokajärjestelmässä.

Suomi kysyi komissiolta, voidaanko jo tehdyt ja suunnitellut toimenpiteet ja hankkeet lukea hyväksi tulevien ennallistamista koskevien tavoitteiden täyttämisessä painottaen, että erilaiset lähtötilanteet ja olosuhteet on otettava huomioon. Komissio ei vastannut kysymykseen.

Metsäindikaattorit

Suomi korosti keskustelussa joustavuuden tarvetta koskien artiklan 10 metsäindikaattoreiden valintaa. Metsäindikaattorit tulisi voida valita siten, että ne parhaalla mahdollisella tavalla kuvaavat metsäbiodiversiteetin kehitystä kussakin jäsenvaltiossa. Puheenjohtajavaltio on tehnyt tämän suuntaisen ehdotuksen työryhmässä, jota moni merkittävä jäsenvaltio tuki kannattaen metsäindikaattorien jakamista kahteen eri luokkaan eli EU:n yleisiin indikaattoreihin ja kansallisiin indikaattoreihin, mikä huomioisi paremmin jäsenmaiden erilaiset olosuhteet. Lisäksi joustojen, kansallisien metsärekisterien, suhteellisuusperiaatteen ja vapaaehtoisen sääntelyn merkitystä painotettiin eri jäsenmaiden suunnilta.

Puheenjohtajavaltio totesi yhteenvedossa vievänsä maatalousministerien nostamat asiat ympäristökollegojen tietoon ja mainitsi, että erityisesti turvemaiden vettämiseen liittyviä artikloja on vielä käsiteltävä.

c) Tiedonanto ”Pölyttäjiä koskevan EU:n aloitteen tarkistaminen – Pölyttäjien olosuhteiden parantaminen” (Hörman) (5692/23)
Komission tiedotusasia

Komissio on antanut 24.1.2023 tiedonannon pölyttäjiä koskevan EU:n aloitteen tarkistamisesta ja pölyttäjien olosuhteiden parantamisesta Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle, asiakirjan 7401/23 mukaisesti. Tiedonannossa esitetään 2018 julkaistun pölyttäjiä koskevan EU:n aloitteen tarkistettu toimintakehys.

Komissaari Sinkevicius esitteli lyhyesti tiedonannon ja siinä esitetyn toimintakehyksen yleisiä tavoitteita. Komissaari totesi pölyttäjillä olevan erittäin tärkeä rooli ja pölyttäjien tilanteen olevan huolestuttava. Ellei mitään tehdä, voi ruuantuotanto romahtaa. Tiedonannon tavoitteiden mukaisesti on selvitettävä ja parannettava tietämystä pölyttäjien vähenemisen syistä ja seurauksista. Lisäksi on parannettava strategista lähestymistapaa syiden torjumiseen ja pölyttäjien suojelun parantamiseen. EU:n kansalaisaloite on tärkeä osoitus yhteiskunnan aktivoitumisesta mutta lisäksi pölyttäjien suojelu liittyy moniin meneillään oleviin lainsäädäntöhankkeisiin kuten ennallistaminen ja kasvinsuojeluaineiden kestävä käyttö. Komissaari toivoi saavansa tiedonannolle jäsenmaiden tuen.

Lähes kaikki jäsenmaat (24) pitivät puheenvuoronsa, joissa yleisesti kiitettiin tiedonantoa ja todettiin pölyttäjien merkitys ruoantuotannolle. Joissakin yksittäisissä puheenvuoroissa kuitenkin samalla muistutettiin, että suojelutoimenpiteiden pitäisi olla realistisia ja niihin tarvittavan rahoitusta, esimerkiksi yhteisen maatalouspolitiikan kautta. Toimenpiteiden pitää olla tietoon perustuvia ja tämän vuoksi seurantajärjestelmiä ja tutkimuksia kannatettiin valtaosassa puheenvuoroja. Toimien odotetaan olevan myös joustavia ja ottavan huomioon paikalliset olosuhteet. Strategisten toimintasuunnitelmien tärkeyttä myös korostettiin ja monessa jäsenmaassa suunnitelmia kerrottiin jo olevan.

Suomen puheenvuorossa kiitettiin komissiota hyvästä tiedonannosta. Pölyttäjien merkitys ruokaturvan takaamiseksi on yhä tärkeämpää, luonnon monimuotoisuuden tukemisen rinnalla. Erityisen merkittävinä toimina puheenvuorossa pidettiin kattavan, kansalliset lähtökohdat huomioon ottavan seurantajärjestelmän luomista sekä strategisen suunnittelun ja yhteistyön edistämistä. Tietopohjan ja tutkimuksen vahvistaminen sekä neuvontapalvelut pölyttäjien olojen tukemisesta ovat myös tärkeitä toimia. Suomessa on edistyksellinen kansallinen pölyttäjästrategia ja toimintasuunnitelma. Jäsenvaltioissa jo tehty työ on otettava huomioon, jotta vältetään päällekkäisyys ja päästään tehokkaisiin tuloksiin.

Puheenjohtaja totesi neuvoston ottaneen vastaan komission esittämän tiedonannon ja kuulleensa siitä käydyn keskustelun.

d) Sianlihaa käsittelevän eurooppalaisen mietintäryhmän (European Pigmeat Reflection Group) raportti (Muroma) (7461/23)
Komission tiedotusasia

Asia käsiteltiin kohdan 4 alla.

e) EU:n tason kiireellisten toimenpiteiden tarve maitoalan kriittisen tilanteen vakauttamiseksi (Muroma) (7386/23)
Latvian valtuuskunnan tiedotusasia Latvian ja Liettuan valtuuskuntien puolesta, Bulgarian valtuuskunnan tukemana

Asia käsiteltiin kohdan 4 alla.

f) EU:n ja Mercosurin välisen assosiaatiosopimuksen neuvotteleminen ja vaikutukset maatalouteen (Muroma) (7465/23)
Itävallan valtuuskunnan tiedotusasia

Asia käsiteltiin kohdan 5 alla.

Suomen edustajat
Valtiosihteeri Kemell, Kaila, Lampinen, Halonen, Muroma MMM; Aalto, Valonen, Hörman, Kallio, Ratasvuori EUE

Asiakirjat
Lueteltu asiakohdittain.

Liitteet -

Viite -